

Onderwerp

Flevokust - update ontwikkelingen, rol provincie en besluitvormingstraject en praktische informatie over informatiebijeenkomst 3 april

Registratienummer

1476604

Datum

31 maart 2013

Auteur

Drs. R.T. Wilms

Afdeling/Bureau

CP

Openbaarheid

Passief openbaar

Portefeuillehouder

Appelman, J.N.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Doel van deze mededeling:

Informeren over de ontwikkelingen op het dossier Multimodale Overslaghaven Flevokust sinds de presentatie in de panoramaronde van 16 januari 2013, de rollen van de provincie Flevokust in de ontwikkeling van Flevokust (bevoegd gezag en financiële rol) en het voorgestelde besluitvormingstraject.

Daarnaast treft u onder het kopje 'verdere informatie' praktische informatie inzake de informatiebijeenkomst 'Toepassing van secundaire bouwstoffen in de ontwikkeling van Flevokust' op woensdag 3 april (18:00, stadhuis Lelystad), waarvoor u reeds eerder een uitnodiging ontving.

Inleiding:

Op 16 januari 2013 bent u in een panoramaronde geïnformeerd over de ontwikkeling van de Multimodale Overslaghaven Flevokust. Kort hierna is er een aantal ontwikkelingen op dit dossier geweest, die de portefeuillehouder hebben doen besluiten om het presidium voor te stellen de behandeling van de besluitvorming - over een financiële bijdrage van de provincie in de ontwikkeling van Flevokust - in uw Staten uit te stellen. U bent hierover middels een schriftelijke mededeling op de hoogte gesteld (HB 1459543, d.d. 11-2-2013).

In voornoemde mededeling zijn de argumenten voor het uitstellen van besluitvorming genoemd:

- nieuwe inzichten vanuit de initiatiefnemers (gemeente Lelystad en Havenbedrijf Amsterdam) over de financieringsconstructie van de ontwikkeling van Flevokust en de door deze partijen op te richten CV/BV. Dit heeft impact op de mogelijke **financiële participatie** van de provincie Flevoland.
- (voortschrijdende) gesprekken met het ministerie van IenM over de invulling van de **Green Deal en bijbehorende Crisis- en HerstelWet (CHW)**, welke nodig zijn om de toepassing van secundaire bouwstoffen op Flevokust mogelijk te maken.

In deze mededeling wordt u geïnformeerd over de ontwikkelingen op bovenstaande punten en het voorziene besluitvormingstraject.

In de bijpraatsessie voor Statenleden op 3 april 18:00, zal deze informatie u eveneens gepresenteerd worden en van verdere context worden voorzien.

*Mededeling:***Financiële participatie**

Om Flevokust te kunnen ontwikkelen is financiële participatie van de provincie noodzakelijk. Er liggen 2 ontwikkelvarianten voor, die beide hun eigen businesscase kennen. Deze ontwikkelvarianten moeten als twee einden van een spectrum worden gezien en de daadwerkelijke ontwikkeling zal hoogstwaarschijnlijk ergens hiertussen in liggen:

- Voorkeursvariant (115 ha):
Ontwikkeling van een buitendijkse haventerrein met insteekhaven van 43 ha (bruto) met containerterminal.
Daarnaast een binnendijks bedrijventerrein (72 ha bruto) welke met geupcyclede (= schone) secundaire bouwstoffen wordt opgehoogd en op

Mededeling

Bladnummer

2

Documentnummer

1476604

termijn ook buitendijks terrein zal worden. Voor deze variant is de Green Deal met bijbehorende Crisis- en Herstelwet nodig.

- Terugvaloptie (43 ha bruto):

Ontwikkeling van een buitendijkse haventerrein met insteekhaven van 43 ha (bruto) met containerterminal.

Het is op dit moment nog niet te zeggen welke ontwikkeling het zal worden. De realisatie van de voorkeursvariant is voor een belangrijk deel afhankelijk van Bentum Recycling Centrale (BRC) en de toepassing van (schoongemaakte) secundaire bouwstoffen. Voor het mogen toepassen van (schone) secundaire bouwstoffen is ontheffing nodig via de Crisis- en Herstelwet (CHW). Zie hiervoor ook het punt 'Green Deal en bijbehorende Crisis en Herstelwet'.

Op afzienbare termijn (medio april), zal bekend zijn of deze variant überhaupt mogelijk is/blijft. De betrokken partijen - ministerie IenM, gemeente Lelystad, havenbedrijf Amsterdam, BRC, provincie Flevoland - moeten dan op hoofdlijnen overeenstemming hebben over de verschillende componenten van de Green Deal, welke de kapstok vormt voor de benodigde Crisis en Herstelwetontheffingen voor Flevokust. Er bestaat daarmee een goede indicatie of de benodigde ontheffingen verkregen zullen worden en of de afspraken tussen de verschillende partijen naar ieders tevredenheid vorm kunnen krijgen. Finale duidelijkheid over de CHW zal echter pas in het najaar van 2013 komen (na goedkeuring door de Raad van Staten).

Het go/no go besluit voor de ontwikkeling van Flevokust (o.a. oprichting van de CV/BV, inleg van kapitaal op basis van businesscase), zal echter al voor de zomer genomen moeten worden. Dit in verband met het uitvoeren van de voorbereidende werkzaamheden - die voor beide varianten gelijk zijn (o.a. omleggen primaire waterkering, ophogen 43 ha buitendijks terrein) - en tijdig gestart moeten worden om de planning te halen, welke in het kader van de Beter Benutten subsidie is afgesproken.

Dit vergt dus een besluit van de initiatiefnemers (gemeente Lelystad en Havenbedrijf Amsterdam), maar ook van de andere financiële participanten die een rol spelen in de terugvaloptie (provincie en verstrekkers van vreemd vermogen).

BRC zal pas daadwerkelijk gaan investeren op het moment dat er een definitieve goedkeuring van de RvS is en het bestemmingsplan is vastgesteld (+/- november 2013).

Hiermee is er geen 100% zekerheid over de positie en bijdrage van BRC in de gebiedsontwikkeling. Pas over een aantal jaren zal duidelijk worden hoe de daadwerkelijke ontwikkeling uitpakt en deze zal waarschijnlijk ergens tussen deze 2 varianten uitkomen. Het is dus niet mogelijk voor de provincie om voor de 2 varianten een andere positie in te nemen.

Om de benodigde voortgang in besluitvorming over de ontwikkeling van Flevokust te houden, dient er op korte termijn besloten te worden in welke vorm de provincie financieel participeert in de ontwikkeling van Flevokust.

Er dient een besluit te worden genomen over de participatievorm op een moment dat er nog geen volledige duidelijkheid is over de hoe de ontwikkeling van Flevokust eruit zal zien. Hiermee ligt het voor de hand om te kiezen voor een participatievorm die passend is voor beide uiteinden van het ontwikkelspectrum.

Momenteel worden verschillende vormen van financiële participatie tegen elkaar afgewogen (o.a. subsidie, lening met achtergesteld karakter en Stille Vennoot in de CV). In de bijpraatsessie op 3 april en bij de besluitvorming over de financiële participatie van de provincie in Flevokust, zal dit nader worden toegelicht.

Naast de beoogde financiële participatie, heeft de gemeente Lelystad een EFRO-subsidieaanvraag ingediend. Dit betreft een Europese subsidie, waarvoor de provincie een cofinancieringbijdrage inbrengt. EFRO kent een apart besluitvormingstraject.

Mededeling

Bladnummer

3

Documentnummer

1476604

Green Deal en bijbehorende Crisis- en HerstelWet (CHW): secundaire bouwstoffen

Belangrijke wijziging ten opzichte van de presentatie in uw Staten op 16 januari 2013 is, dat er nu gelijk vanaf de start, sprake is van gebruik van ge-upcyclede (schoongemaakte) secundaire bouwstoffen (AEC-bodemassen) voor de ophoging van het terrein.

In de eerdere voorstellen was er nog sprake van tijdelijke toepassing van niet gereinigde AEC-bodemassen, welke pas na geruime tijd (+/- 20 jaar) zouden worden schoongemaakt.

Al het materiaal wat in de voorliggende ontwikkeling voor de ophoging gebruikt wordt, kwalificeert als 'vrij toepasbare secundaire bouwstof'. Dat betekent dat deze zonder milieurisico en zonder extra beschermingsmaatregelen kunnen worden toegepast.

De secundaire bouwstoffen die op Flevokust zullen worden gebruikt variëren van bouwafval (o.a. puin, beton), tot schoon gemaakt AEC-bodemassen. AEC bodemassen zijn de restproducten uit afvalenergiecentrales en zijn zonder dat deze zijn schoongemaakt niet vrij toepasbaar, vanwege componenten die kunnen uitloggen en schadelijk zijn voor het milieu. Niet schoongemaakte AEC-bodemassen moeten onder IBC-condities worden opgeslagen (inpakken, beheren, controleren). Nadat ze zijn ge-upcycled (schoongemaakt), zijn de schadelijke componenten verwijderd danwel immobiel gemaakt en daarmee niet meer schadelijk voor het milieu. Er is dan sprake van een zogenaamde 'vrij toepasbare bouwstof', welke zonder beschermende maatregelen kan worden gebruikt.

Het is de bedoeling om de niet schoongemaakte AEC-bodemassen tijdelijk in een vloeistofdicht depot (IBC-condities) op Flevokust op te slaan. Deze vervolgens ter plaatse in een reinigingsinstallatie op Flevokust te upcyclen tot vrij toepasbare bouwstof en deze dan - naast andere vrij toepasbare bouwstoffen - te gebruiken voor de ophoging van het (dan nog binnendijkse) deel van het terrein.

Dit is een duurzame oplossing, omdat hiermee een grondstoffenkringloop wordt gesloten en het gebruik van primaire bouwmaterialen (o.a. zand, slib) wordt uitgespaard. Om deze werkwijze mogelijk te maken is er echter een ontheffing van twee onderdelen in de wet nodig:

- ophoging van industrieterreinen met secundaire bouwstoffen (Besluit Bodemkwaliteit, gemeente bevoegd gezag)
- tijdelijke opslag van bouwmaterialen langer dan 3 jaar (Wet Milieubeheer, provincie bevoegd gezag)

Deze ontheffing is te verkrijgen via de Crisis en Herstelwet (onderdeel innovatief experiment). Als paraplu voor deze CHW worden er - specifiek voor de toepassing van secundaire bouwmaterialen op Flevokust - afspraken gemaakt met de betrokken partijen en bevoegde gezagen om inzet en verantwoordelijkheden duidelijk te maken. Dit is nodig, omdat er naast de juridisch benodigde actie (de ontheffingen regelen via de CHW), er ook afspraken gemaakt moeten worden over vergunningen en (ruimtelijke) procedures en financiële waarborgen.

Voor de provincie Flevoland zijn de volgende aspecten in de Green Deal van belang:

1. Vergunningverlening voor opslag van (nog niet schoongemaakte) AEC-bodemassen
2. Vergunningverlening voor reinigingsinstallatie van AEC-bodemassen
3. Beheerder van een fonds inzake risicobeheersing secundaire bouwstoffen

Hieronder worden deze punten toegelicht:

1. De tijdelijke opslag van de AEC bodemassen is tot maximaal ca. 2025 voorzien. Dit is strijdig met de regelingen in de Wet Milieubeheer, waarbij een maximum termijn voor tijdelijke opslag mogelijk is voor een periode van 3 jaar.
Een verlenging van de wettelijke opslagtermijn van 3 jaar via de CHW is noodzakelijk, om verwerking/reiniging van de AEC bodemassen te kunnen garanderen. Het aanleggen van een voorraad heeft enerzijds tot doel de continuïteit te garanderen als strategische voorraad, ander-

Mededeling

Bladnummer

4

Documentnummer

1476604

zijds kan uit de opbrengsten de investering van de reinigingsinstallatie worden gefinancierd. De verwachting is dat een tijdelijke opslag met een capaciteit van ca. 3,5 miljoen ton, gedurende een periode tot maximaal 2025 benodigd is. Deze hoeveelheid en periode is te motiveren, doordat naar verwachting de reinigingsinstallatie medio 2017 operationeel zal zijn en dat er jaarlijks ca. 750.000 ton AEC bodemassen ingenomen zullen worden. De opgebouwde voorraad zal gelijk met de reguliere aanvoer verwerkt gaan worden. Om geen dubbele reinigingscapaciteit te moeten bouwen is een opslagtermijn tot 2025 noodzakelijk.

Zoals eerder aangegeven zullen de AEC-bodemassen onder IBC-condities worden opgeslagen. Dit betekent dat deze niet in aanraking komen met de omgeving of grondwater en dat de AEC-bodemassen op een vloeistofdichte vloer en voorzien van een onder-, zij- en bovenafdichting worden opgeslagen.

De provincie is bevoegd gezag voor het verlenen van de vergunning voor de opslag van AEC-bodemassen (vanwege aard en omvang). De provincie is daarmee tevens belast met de handhaving en de (controle op) de milieumonitoring.

In de Green Deal wordt afgesproken dat de provincie zo spoedig mogelijk alle vergunningen regelt voor de tijdelijke opslag van de nog niet schoongemaakte AEC-bodemassen.

2. De provincie is vanwege de aard en de omvang van de activiteiten van de reinigingsinstallatie ook hiervan bevoegd gezag. Waarschijnlijk zal de opslag en de reiniging onder één samenhangende vergunning komen te vallen. Dit omdat de opslag en verwerking van de AEC-bodemassen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

In de Green Deal wordt afgesproken dat de provincie zo spoedig mogelijk alle vergunningen regelt voor de reinigingsinstallatie.

3. De tijdelijke opslag van de nog niet schoongemaakte AEC-bodemassen levert BRC geld op. Dit wordt door BRC in een fonds (afgesloten rekening beheerd door de provincie zijnde bevoegd gezag) gestort, waaruit - na goedkeuring van de provincie - de investeringen door BRC voor de realisatie van de reinigingsinstallatie en de reiniging zelf worden betaald. Dit fonds dient tevens als financiële risicobeheersing mocht er milieutechnisch iets mis dreigen te gaan.

In eerste instantie is uiteraard de vergunninghouder (BRC) de aangewezen partij om eventuele milieutechnische problemen op te lossen. Mocht dit om wat voor reden dan ook niet door deze partij zijn uit te voeren, dan wel te verhalen te zijn op deze partij, dan is het aan het bevoegd gezag (provincie) om milieumaatregelen te nemen. Het fonds inzake risicobeheersing kan hiertoe dan door de provincie worden ingezet.

De provincie staat op het standpunt, dat dit fonds altijd minimaal een dusdanig vermogen dient te hebben, dat hiermee het maximale financiële risico tengevolge van een milieucalamiteit kan worden afgedekt. Hiermee loopt de provincie als bevoegd gezag geen financieel risico.

Momenteel wordt onderzocht hoe groot het financiële (milieu)risico op elk moment is en op welke manier het fonds financieel-juridisch het best kan worden ingekleed. Hiertoe zullen ook gesprekken met BRC gevoerd worden.

Mededeling

Bladnummer

5

Documentnummer

1476604

Het vervolg

Zoals uit voorstaande blijkt zijn er een aantal zaken waarover door Gedeputeerde Staten, danwel Provinciale Staten besluitvorming nodig is. Hieronder de belangrijkste onderdelen.

Besluitvorming over financiële participatie

Verschillende vormen van financiële participatie worden momenteel nader onderzocht en tegen elkaar afgezet. Indien de voor deze afweging benodigde informatie tijdig beschikbaar is, zal naar verwachting op 23 april Gedeputeerde Staten een principe besluit nemen over de participatievorm in de ontwikkeling van Flevokust.

Beoogde behandeling in uw Staten is daarna als volgt:

- Panoramaronde: 15 mei (indien gewenst)
- Opinieronde: 5 juni
- Besluitvorming: 3 juli / 4 september

Mededeling over Green Deal

Besluitvorming (ondertekening) door Gedeputeerde Staten als deze juridisch en financieel helemaal is uitgewerkt (+/- mei 2013?)

Het aangaan van een Green Deal is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Uw Staten zullen worden geïnformeerd over de uiteindelijke inhoud van de Green Deal.

Besluitvorming over beheerfonds

Besluitvorming in Gedeputeerde Staten als dit helemaal financieel en juridisch is uitgewerkt (verwachting: +/- juni 2013?)

Besluitvorming in Provinciale Staten: najaar 2013

Verdere informatie

De gemeente Lelystad organiseert op woensdag 3 april van 20.00-22.00 uur een openbare informatieavond om inwoners en betrokken partijen van actuele informatie te voorzien over de toepassing van secundaire bouwstoffen op Flevokust.

Op 19 maart heeft u een uitnodiging voor een informatiebijeenkomst over het bedrijventerrein Flevokust ontvangen. Daarin werd een aparte bijeenkomst aangekondigd voor de Staten om 18.00 uur en aansluitend een eventuele bijeenkomst voor de gemeenteraad van Lelystad. Inmiddels is besloten om beide bijeenkomsten samen te voegen tot een bijeenkomst omdat de informatiebehoefte voor een groot deel overeenkomt.

Wethouder Fackeldey zal als gastheer welkom heten en een korte inleiding houden. Gedeputeerde Jaap Ladders leidt het provinciale deel in. Jeanet van Antwerpen zal als kwartiermaker namens Gemeente en Haven Amsterdam op hoofdlijnen de kaders en ontwikkeling van Flevokust schetsen. De provinciale presentatie gaat vooral in op de onderwerpen die in deze mededeling zijn behandeld: mogelijke financiële participatie van de provincie, de rol van de provincie als bevoegd gezag (vergunningverlening en toezicht houden) en beheerder van een fonds inzake risicobeheersing secundaire bouwstoffen. Vervolgens is er de presentatie van prof. dr. ing. Michiel Haas van TU Delft met een "Wetenschappelijke visie op de toepassing van secundaire bouwstoffen en de risico's van tijdelijk opslag en toepassing van AEC bodemassen".

Deze bijeenkomst vindt plaats op woensdag 3 april van 18:00 - 19:30 in de Presentatiezaal van het Stadhuis van Lelystad (hal begane grond).

Omdat de bijeenkomst plaatsvindt op een tijdstip dat er normaliter gegeten wordt, liggen er bij de ingang naar de Presentatiezaal, broodjes voor u klaar.